Donderdag, 10 maart 2022

P9_TA(2022)0078

De situatie van journalisten en mensenrechtenverdedigers in Mexico

Resolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2022 over de situatie van journalisten en mensenrechtenactivisten in Mexico (2022/2580(RSP))

(2022/C 347/16)

Het Europees Parlement,

— gezien zijn eerdere resoluties over Mexico,

— gezien de Overeenkomst inzake economisch partnerschap, politieke coördinatie en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Mexicaanse staten, anderzijds [1] (algemene overeenkomst tussen de EU en Mexico), die sinds 2000 van kracht is, en de geactualiseerde overeenkomst,

— gezien de dialogen op hoog niveau over mensenrechten en de dialoog op hoog niveau over multilaterale kwesties tussen de EU en Mexico,

— gezien de EU-richtsnoeren inzake mensenrechtenactivisten en inzake de vrijheid van meningsuiting online en offline,

— gezien de plaatselijke verklaring van de Europese Unie, Noorwegen en Zwitserland van 15 februari 2022 over de moord op journalist Heber López Vásquez,

— gezien de gezamenlijke verklaring van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de mensenrechten, de speciale rapporteur inzake vrijheid van meningsuiting van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de mensenrechten en het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de VN in Mexico van 28 januari 2022 ter veroordeling van de moord op María de Lourdes Maldonado López,

— gezien de verklaring van het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de VN van 19 oktober 2020, getiteld "UN expert encourages Mexico to increase protection of human rights defenders" (VN-deskundige spoort Mexico ertoe aan mensenrechtenactivisten beter te beschermen),

— gezien het actieplan van de VN inzake de veiligheid van journalisten en de kwestie van straffeloosheid van 2012,

— gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 16 december 1966,

— gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 10 december 1948,

— gezien artikel 144, lid 5, en artikel 132, lid 4, van zijn Reglement,

A. overwegende dat het geweld en de mensenrechtenschendingen ten aanzien van, evenals de aanvallen op journalisten en mensenrechtenactivisten, waaronder milieuactivisten en inheemse volkeren en gemeenschappen, en vrouwenrechtenactivisten in Mexico dramatisch toenemen; overwegende dat het wijdverbreide geweld in Mexico alsmaar toeneemt, zoals tijdens de gemeenteraadsverkiezingen en de regionale verkiezingen van juni 2021 te zien was, en de rechtsstaat ernstig wordt aangetast; overwegende dat een verontrustend groot aantal journalisten en mensenrechtenactivisten, en in het bijzonder journalisten en activisten die, met name op lokaal niveau, onderzoek doen naar corruptie waarbij overheidsfunctionarissen betrokken zijn of het werk van criminele drugskartels aan het licht brengen, wordt gewaarschuwd, geïntimideerd, bedreigd, verkracht of aangevallen, gedwongen verdwijnt of zelfs wordt vermoord of in de gaten wordt gehouden door overheidsinstanties of criminele groeperingen; overwegende dat op 27 februari 2022 een massamoord heeft plaatsgevonden waarbij 17 mensen om het leven zijn gekomen;

B. overwegende dat Mexico volgens verschillende niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en internationale organisaties al lange tijd de gevaarlijkste en dodelijkste plaats is voor journalisten buiten officiële oorlogszones; overwegende dat Mexico volgens Verslaggevers zonder Grenzen in 2021 voor het derde jaar op rij het gevaarlijkste land ter wereld was voor journalisten en dat jaar op de 143e plaats is geëindigd in de wereldindex voor persvrijheid, die 180 landen telt;

[1] PB L 276 van 28.10.2000, blz. 45.

Donderdag, 10 maart 2022

C. overwegende dat begin 2022 ten minste zes journalisten zijn vermoord en dat het begin van 2022 daarmee het dodelijkste begin van een jaar was voor journalisten; overwegende dat de moorden op María de Lourdes Maldonado López, Margarito Martínez, José Luis Gamboa, Heber López Vásquez en Roberto Toledo slechts enkele opzienbarende voorbeelden zijn van aanvallen op journalisten en mediawerkers; overwegende dat journalisten onder slechte arbeidsomstandigheden moeten werken en vaak geen toegang hebben tot gezondheidszorg en geestelijke zorg; overwegende dat de situatie sinds de laatste presidentsverkiezingen van juli 2018 is verslechterd en dat volgens officiële bronnen ten minste 47 journalisten zijn vermoord;

D. overwegende dat volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken sinds december 2018 ten minste 68 mensenrechtenactivisten zijn vermoord in Mexico; overwegende dat het geweld tegen vrouwen en het aantal vrouwenmoorden de pan uit rijzen en dat het aantal verdwijningen, ondanks de institutionele stappen die genomen zijn, nog altijd zeer zorgwekkend is;

E. overwegende dat president López Obrador zich in zijn dagelijkse persconferenties meermaals van populistische retoriek heeft bediend om onafhankelijke journalisten, media-eigenaren en activisten te denigreren en te intimideren; overwegende dat deze retoriek van misbruik en stigmatisering leidt tot een klimaat van aanhoudende onrust ten aanzien van onafhankelijke journalisten; overwegende dat de Mexicaanse regering onder het mom van de bestrijding van nepnieuws een staatsplatform tot stand heeft gebracht waarop gegevens over de kritieke pers worden bekendgemaakt, opdat deze kan worden aangevallen en gestigmatiseerd; overwegende dat in februari 2022 in 13 van de 32 staten van Mexico protesten zijn gehouden door journalisten, waarbij betere veiligheid voor en meer onderzoek naar de aanvallen op journalisten werden geëist;

F. overwegende dat het federale mechanisme voor de bescherming van mensenrechtenactivisten en journalisten met ingang van januari 2022 voor 1 518 mensen beschermingsmaatregelen had ingesteld, van wie 1 023 mensenrechtenactivisten en 495 journalisten; overwegende dat het mechanisme veel te weinig financiële en personele middelen tot zijn beschikking heeft en bovendien kampt met een gebrek aan passende begeleiding en coördinatie met overheidsorganen, alsook met vertragingen bij de tenuitvoerlegging van beschermingsmaatregelen, hetgeen vaak levens kost; overwegende dat ten minste negen begunstigden die in het kader van het beschermingsprogramma bescherming genoten, zijn vermoord;

G. overwegende dat de Mexicaanse overheid werkt aan een nationaal preventie- en beschermingssysteem voor mensenrechtenactivisten en journalisten, dat zal stoelen op een algemene wet inzake preventie van en bescherming tegen aanvallen op mensenrechtenactivisten en journalisten, en de vaststelling van een nationaal preventiemodel zal omvatten, evenals de totstandbrenging van een nationaal aanvalsregister en de tenuitvoerlegging van een nationaal beschermingsprotocol;

H. overwegende dat de geïnstitutionaliseerde en wijdverbreide corruptie, die in de hand wordt gewerkt door een gebrekkig rechtsstelsel, een endemisch probleem van straffeloosheid veroorzaakt, waarbij 95 % van de moorden op journalisten onbestraft blijft; overwegende dat het Bureau van de speciale rapporteur inzake vrijheid van meningsuiting van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de mensenrechten erop heeft gewezen dat deze straffeloosheid het signaal afgeeft dat geweld geoorloofd is, en daarmee aanspoort tot het plegen van meer misdrijven en een effect van zelfcensuur teweegbrengt; overwegende dat de hervormingen die nodig zijn om het geweld en de straffeloosheid terug te dringen, onder meer in verband met misdaden tegen journalisten en mensenrechtenactivisten, niet naar behoren door de Mexicaanse regering zijn doorgevoerd;

I. overwegende dat er sterke aanwijzingen zijn dat de Mexicaanse overheid instrumenten voor het hacken van telefoons die bedoeld zijn voor de bestrijding van terroristische en kartelactiviteiten, waaronder de spyware Pegasus, heeft ingezet tegen journalisten en mensenrechtenactivisten;

J. overwegende dat Mexico in november 2020 de Overeenkomst van Escazú heeft geratificeerd, die een sterke bescherming van milieuactivisten omvat; overwegende dat Mexico prioriteit moet toekennen aan de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst;

K. overwegende dat onlangs een zorgwekkend wetgevingsvoorstel aan het Mexicaanse congres is voorgelegd, waarmee wordt getracht ngo's die buitenlandse financiering ontvangen, te verbieden de wetgeving te beïnvloeden of aan strategische rechtszaken deel te nemen;

L. overwegende dat verschillende, door de regering-López Obrador ingestelde grondwetshervormingen inzake het kiesstelsel en het rechtsstelsel twijfels doen rijzen over de stabiliteit van de rechtsstaat en de rechtszekerheid;

M. overwegende dat het strategisch partnerschap tussen de EU en Mexico nauwere samenwerking mogelijk heeft gemaakt tussen de EU en Mexico op het gebied van kwesties die van mondiaal belang zijn, en in het bijzonder de dialoog, coördinatie en uitwisseling op gebieden als veiligheid, mensenrechten, hervorming van het kiesstelsel, regionale ontwikkeling, en regelgevings- en handelsbeleid heeft verbeterd; overwegende dat Mexico en de Europese Unie gemeenschappelijke waarden hebben;

N. overwegende dat de algemene overeenkomst tussen de EU en Mexico clausules over mensenrechten en democratie omvat, te weten in de artikelen 1 en 39; overwegende dat de dialoog op hoog niveau over mensenrechten van 2020 heeft geresulteerd in een overeenkomst over gezamenlijke werkzaamheden in Mexico om mensenrechtenactivisten beter te beschermen;

1. veroordeelt de bedreiging, intimidatie en moord van journalisten en mensenrechtenactivisten in Mexico, met inbegrip van milieuactivisten en inheemse volkeren en gemeenschappen; verzoekt de autoriteiten de moorden snel, grondig, onafhankelijk en onpartijdig te onderzoeken, en in het geval van journalisten en mediawerkers, overeenkomstig het goedgekeurde protocol voor het onderzoek naar misdrijven tegen de vrijheid van meningsuiting;

2. spreekt zijn diepste medeleven, solidariteit en deelneming uit met alle slachtoffers van terreuraanslagen en hun familie; spreekt nogmaals zijn bezorgdheid uit over het klimaat van onveiligheid en vijandigheid waarmee mensenrechtenactivisten en journalisten worden geconfronteerd en is solidair met hen;

3. onderstreept dat de vrijheid van meningsuiting, zowel online als offline, de persvrijheid en vrijheid van vergadering essentiële mechanismen zijn voor het functioneren van een gezonde democratie; verzoekt de Mexicaanse autoriteiten alle nodige stappen te nemen om te zorgen voor de bescherming en de verwezenlijking van een veilige omgeving voor journalisten en mensenrechtenactivisten in overeenstemming met de geldende internationale normen, onder meer door zowel op deelstaat- als op federaal niveau het probleem van wijdverbreide corruptie, ontoereikende opleiding en middelen, de medeplichtigheid van sommige ambtenaren en gebrekkige rechtsstelsels, wat tot deze hoge mate van straffeloosheid leidt, aan te pakken;

4. neemt met bezorgdheid kennis van de systematische en harde kritiek van de hoogste autoriteiten binnen de Mexicaanse regering op journalisten en hun werk en veroordeelt de frequente aanvallen op de mediavrijheid en met name op journalisten en mediawerkers; wijst er nogmaals op dat journalistiek alleen kan worden beoefend in een omgeving die vrij is van bedreigingen, fysieke, psychologische of morele agressie of andere vormen van intimidatie en pesterijen, en roept de Mexicaanse autoriteiten op de hoogste normen inzake de bescherming van de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vergadering en de keuzevrijheid te eerbiedigen en te waarborgen;

5. verzoekt de autoriteiten, en met name de hoogste, zich te onthouden van communicatie die mensenrechtenactivisten, journalisten en mediawerkers in een kwaad daglicht zou kunnen stellen, de stemming tegen hen grimmiger zou kunnen maken of hun onderzoekslijnen zou kunnen verstoren; verzoekt deze autoriteiten de centrale rol van mensenrechtenactivisten en journalisten in democratische samenlevingen publiekelijk te benadrukken;

6. dringt er bij de Mexicaanse regering op aan concrete, snelle en doeltreffende maatregelen te nemen ter versterking van de instellingen op nationaal, deelstaat- en lokaal niveau en ter uitvoering van een reeks dringende, alomvattende en samenhangende strategieën inzake preventie, bescherming, schadeloosstelling en verantwoordingsplicht, teneinde te waarborgen dat mensenrechtenactivisten en journalisten hun activiteiten kunnen voortzetten zonder angst voor represailles en zonder beperkingen, in overeenstemming met de aanbevelingen van de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten en de Inter-Amerikaanse Commissie voor de mensenrechten; beveelt Mexico aan een genderperspectief te integreren in de aanpak van de veiligheid van journalisten en mensenrechtenactivisten;

7. dringt er bij het federale mechanisme voor de bescherming van mensenrechtenactivisten en journalisten op aan zijn beloften na te komen om zijn financiering en middelen uit te breiden en snellere processen in te voeren om activisten en journalisten er als begunstigden in op te nemen, teneinde levens te redden en de veiligheid van bedreigde personen te waarborgen, onder meer door veiligheidsmaatregelen te nemen ten aanzien van hun familie, collega's en advocaten; benadrukt dat de overheidsorganen en -instellingen van iedere deelstaat en op lokaal niveau betrokken moeten worden bij het beleid inzake de openbare bescherming;

8. moedigt de Mexicaanse regering aan maatregelen te nemen om overheidsinstellingen te versterken en de rechtsstaat te consolideren teneinde een aantal van de structurele problemen aan te pakken die ten grondslag liggen aan de schendingen van de mensenrechten, en dringt erop aan dat maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van de mensenrechten bij dit proces worden betrokken; is ingenomen met de oprichting van de nationale opsporingscommissie (CNB) teneinde massagraven in het hele land te doorzoeken en stappen te nemen om het werkelijke aantal verdwenen personen vast te stellen en te publiceren;

9. verzoekt de Mexicaanse regering volledig samen te werken met de VN-organen en een vaste uitnodiging te verstrekken voor bezoeken in het kader van speciale procedures van de VN-Mensenrechtenraad, met name de speciale VN-rapporteur voor vrijheid van mening en meningsuiting, en proactief met hem of haar samen te werken;

10. is ingenomen met het recente bezoek van de VN-commissie inzake gedwongen verdwijningen aan Mexico en de erkenning door de regering van de rechtsmacht van de commissie om zaken uit Mexico te behandelen, zodat families van slachtoffers zaken aan de commissie kunnen voorleggen wanneer alle rechtsmiddelen in eigen land zijn uitgeput;

11. verzoekt alle lidstaten, de Europese Dienst voor extern optreden en de EU-delegatie in Mexico mensenrechtenkwesties aan de orde te stellen bij hun Mexicaanse tegenhangers en de bescherming van journalisten en mensenrechtenactivisten centraal te stellen in de dialogen tussen de EU en Mexico; dringt er bij de EU-delegatie en de lidstaten op aan de EU-richtsnoeren inzake mensenrechtenactivisten en vrijheid van meningsuiting, zowel online als offline, volledig uit te voeren teneinde alle passende steun te verlenen voor het werk van mensenrechtenactivisten en journalisten;

12. benadrukt het belang van Mexico als strategische partner; wijst op het belang van sterke en diepgaande betrekkingen tussen de EU en Mexico en herhaalt zijn engagement om de betrekkingen te bevorderen via de vernieuwde algemene overeenkomst tussen de EU en Mexico, die de mensenrechtenbepalingen verder aanscherpt en de EU en Mexico in staat stelt een reeks kwesties zoals mensenrechten te bespreken met het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van journalisten, mensenrechtenactivisten en anderen op multilateraal niveau;

13. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de lidstaten, het tijdelijk voorzitterschap van de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten, de secretaris-generaal van de Organisatie van Amerikaanse Staten, de Euro-Latijns-Amerikaanse Parlementaire Vergadering en de president, de regering en het congres van Mexico.